

Vere sanctus

Nieuwsbrief van de Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie

Herfst 2021

Jaargang 20/nr. 2

Redactioneel

Beste Lezer,

Wij wensen u het allerbeste naar lichaam en geest voor het nieuwe jaar 2022, in het Licht van de geboorte van de Zoon van God. De pandemie is nog niet achter de rug maar de eredienst krijgt nu meer ruimte, God zij gedankt. Het is u misschien opgevallen toen u zich liet vaccineren dat de vlotte organisatie op de schouders van vrijwilligers berustte die hesjes droegen met op de rug de naam van hun functie in het Latijn: *vaccinator*, *scriptor*, etc. Het is leuk te zien dat het Latijn kansen krijgt waar je het niet meteen verwacht.

Voor de liefhebbers van Latijnse Liturgie is er deze zomer een aardbeving geweest in de de Kerk met de publicatie van het *Motu Proprio Traditionis Custodes* op 16 juli 2021 van paus Franciscus, waarmee het gebruik van de oude Mis (volgens het missaal van 1962 van de H. Johannes XXIII) aanzienlijk wordt teruggeschroefd. Onze werkgroep wordt niet getroffen door dit *Motu Proprio* aangezien we de nieuwe Mis celebreren, weliswaar in het Latijn en *ad orientem*, maar volgens het missaal van de H. Paulus VI (1970) herzien door de H. Johannes Paulus II (2002), wat perfect gewettigd is, en zo doet de H. Vader het zelf soms ook.

Voor wie niettemin gehecht is aan de oude vorm is deze beslissing pijnlijk geweest omdat ze duidelijk laat zien dat de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst onder het bestuur van Mgr. Arthur Roche als doel heeft de oude mis beetje bij beetje te laten uitdoven door de uitbreiding ervan te bemoeilijken.

Er is inderdaad een probleem bij bepaalde aanhangers van de oude liturgie aan wie terecht verweten wordt dat ze de geldigheid van de nieuwe Mis in vraag stellen en openlijk kritiek hebben op de Paus en op bepaalde besluiten van het Tweede Vaticaanse Concilie. Dit komt door een simplificatie in de historische analyse van de vruchten van het bovengenoemde concilie.

Het kerkbezoek is sinds het concilie heel sterk achteruitgegaan. Veel mensen leven niet meer in overeenstemming met de moraal die door de Kerk wordt verkondigd en veel punten van het geloof worden in twijfel getrokken door een groot deel van de gedoopte gelovigen. Het aantal toegediende sacramenten en kerkelijke begrafenissen neemt af. Als logisch gevolg van de verzwakking van het geloof bij priesters en leken worden misbruiken waargenomen in de liturgie, ja soms zware misbruiken.

De bekoring is dan groot om de schuld te gaan leggen bij iets dat in die tijd is gebeurd, volgens het Latijnse adagium “cum hoc, propter hoc”. En zo is men van twee

gelijktijdige gebeurtenissen gaan zeggen dat het ene het gevolg is van het andere: de liturgie werd veranderd en dat zou volgens sommigen de oorzaak zijn van de secularisatie. Een voor de hand liggende corollarium zou kunnen luiden: keer terug naar de oude liturgie en alles komt in orde.

Maar neen, een diepe crisis van geloof los je niet op met enkele dwingende rubrieken. Het probleem van de secularisatie is een probleem van gebrek aan geloof, dat zijn stempel heeft gedrukt, onder meer, op het protestantisme en op het modernisme. Indien de hervormde liturgie van 1970 met geloof gecelebreerd wordt, met de hulp van de heiligmakende genade en met de hermeneutiek van de continuïteit, is er geen reden om misbruiken te plegen tegen de nieuwe *lex orandi*, trouwens ook *lex credendi*.

Onze Werkgroep ijvert al meer dan twintig jaar om de hervormde liturgie te celebreren op een traditionele wijze, dat wil zeggen met geloof, en dus met eerbied. Volgens ons is het absurd te stellen: “ofwel nieuwe vorm met misbruiken, ofwel oude vorm”. Laat ons de nieuwe Mis celebreren zoals de Kerk het vraagt in haar officiële teksten en in het Motu Proprio *Traditionis Custodes*, en uiteraard zonder misbruiken. ■

Dr. Pierre François, pr.
Voorzitter VWHLL

Maria, Moeder van de Schone Liefde

Tijdens de studiedag *Via Pulchritudinis 2021* van 6 november 2021 in de Sint-Jacobskerk van Antwerpen ging Mgr. Delville voor in de viering van een Mis ter ere van Maria. Het misformulier voor de gelegenheid was dat van Maria, Moeder van de Schone Liefde. In de homilie legde de bisschop van Luik uit waarom de kerk Maria mooi noemt. U vindt hieronder de tekst ervan.

De uitdrukking “moeder van de schone liefde” vinden we in het boek Ben Sirach (Ec-

clesiasticus) in een beroemd vers gewijd aan de Wijsheid, die over zichzelf zegt: “Ik ben de moeder van de schone liefde, van de vrees, van de dankbaarheid en van de heilige hoop” (Sir. 24, 18), “Ego mater pulchræ dilectionis et timoris et agnitionis, et sanctæ spei” (Sir. 24, 24).

Deze naam, “moeder van de schone liefde”, is toegepast op de Maagd Maria. Met deze naam viert de Kerk het mysterie en de rol van de Maagd en overdenkt zij met vreugde haar geestelijke schoonheid.

Haar schoonheid is inderdaad een weerspiegeling van de heiligheid en waarheid van God. Zoals Ecclesiasticus zegt (Sir. 24 [25], 19): “Ik heb alle genade ontvangen om de weg en de waarheid te wijzen. In mij is alle hoop op leven en kracht”, “In me gratia omnis viæ et veritatis; in me omnis spes vitæ et virtutis” (Sir. 24, 25). Deze zending die God aan de Wijsheid heeft gegeven, zal Christus op zich nemen, die zal verkondigen dat Hij de weg, de waarheid en het leven is. Het wordt ook toegeschreven aan Maria, die ons de weg van de waarheid wijst.

Zij is het beeld van Christus’ goedheid en trouw. Zij straalt met de heerlijkheid van haar Zoon, omdat zij God, haar Zoon en alle mensen met de grootste liefde heeft liefgehad, als maagd, echtgenote en moeder.

Maria is mooi omdat ze vol van genade is en vervuld met de gaven van de Geest. In de missen ter ere van Maria staat de Kerk vol vreugde stil bij haar geestelijke schoonheid, een weerspiegeling van de heiligheid en waarheid van God, “de bron van alle schoonheid”, en het beeld van de goedheid en trouw van Christus, “de schoonste van alle mensenkinderen”.

Haar deelname aan het mysterie van Christus’ ontvangen, geboorte, dood en verrijzenis was prachtig, in die zin dat zij zich met kracht en zachtmoedigheid, met genade en trouw aan Gods heilsplan hield. Daarom zei Maria tot de engel: “Ik ben de dienstmaagd des Heren, laat mij geschieden naar uw woord”. Ook wij kunnen ons met dit woord van Maria verbinden en de Heer zeg-

gen dat wij op zijn woord vertrouwen voor ons leven.

De weg van de schoonheid is een weg van christelijke volmaaktheid, omdat de gelovigen die hem bewandelen met de Maagd Maria ernaar streven “de weg van de heiligheid te bewandelen” en God vragen zich verre te houden van “de lelijkheid van de zonde en de schoonheid van zijn leven lief te hebben”, zoals de gebeden van de Mis van Maria, Moeder van de Schone Liefde ons zeggen.

Laten wij bidden voor elkaar, voor onze Kerk en onze gemeenschappen, dat wij de genade mogen ontvangen om geraakt te worden door de schoonheid van Maria en de schoonheid van het Evangelie, en dat wij deze schoonheid mogen uitstralen naar de mensen om ons heen.

Lingua Vivens

Dat in de Europese Unie 24 officiële talen worden gesproken, wordt vaak gezien als een nadeel tegenover grootmachten als de VSA, Rusland en China — waarbij men gemakshalve aanneemt dat daar slechts één officiële taal bestaat. Tolken en vertalers kosten handenvol geld, om nog te zwijgen over de papierverspilling. Maar als één taal (pakweg Frans of Duits) gehanteerd wordt als enige taal, zijn degenen die deze taal als moedertaal hanteren altijd in het voordeel. Daarom wil de *Latine Academia* dat de Europese Unie werkt met een eigen taal, die tienmaal sneller kan aangeleerd worden dan het Engels en niemand discrimineert. Die taal heet Nieuw Latijn (*Nove Latina*). Ze heeft als voordeel dat ze eenvoudige regels heeft, zonder accenten (zoals in het Esperanto) of grammaticale uitzonderingen en met een fonetische uitspraak (in tegenstelling tot Interlingua). Het zou dus mogelijk zijn om snel *Nove Latina* aan te leren en te gebruiken als omgangstaal, schrijft de *Taalfluisteraar* (5 oktober 2021).

Geïnteresseerd, maar toch enigszins sceptisch bekeken we even de basisbeginselen

van deze taal op de website van de *Latine Academia* (<https://latine.ac>). Zelfstandige naamwoorden eindigen op -a (meervoud -s), bijvoeglijke naamwoorden op -e. Het adjectief komt vóór het substantief, bijv. *magne humana* — “een grote man/vrouw” (*Nove Latina* is dus ook inclusief, al laten we dit debat liever aan ons voorbijgaan). De vervoeging van werkwoorden gebeurt door een uitgang te voegen bij de stam, bijv. *ami* (“beminnen”), *mi amat* (“ik bemin”), *mi amit* (“ik beminde”), *mi amet* (“ik zal beminnen”), *mi amut* (“ik zou beminnen”), *amo* (“bemin”) en *amonos* (“laten we beminnen”). De volgorde van de zinnen is steeds: onderwerp / (bijwoord) / werkwoord / lijdend voorwerp / indirect voorwerp (bijv. *Ej celere facit torta pro eje parenas* — “hij/zij maakt vlug een taart voor zijn/haar ouders”). In vragen krijg je na het vraagwoord dezelfde volgorde (bijv. *Ad qui ej dit poma?* — “Aan wie heeft hij de appel gegeven?”). In een bijzin wordt dezelfde volgorde gebruikt als in de hoofdzin (bijv. *Ej dit poma ad mi, qui mi cenit.* — “Hij heeft mij een appel gegeven, die ik heb opgegeten”).

Het lijkt af en toe op klassiek Latijn, zoals in de vergelijkende (bijv. *Ej est plus/minus magne quam mi* - “hij is groter/kleiner dan ik”) en de overtreffende wijs (bijv. *Ej est plusim/minusim magne ex humanas* — “hij is de grootste/kleinste onder de mensen”). Anderzijds klinken de voornaamwoorden (bijv. *mi, vos, ej*) echte latinisten soms wat vreemd in de oren.

Of de *Latine Academia* erin zal slagen de Europese Unie (en vooral haar bevolking) ervan te overtuigen om *Nove Latina* aan te nemen is eerder twijfelachtig. Wel blijkt nogmaals hoeveel mogelijkheden Latijn (in al haar versies) vandaag nog biedt.

Voor de gelegenheid besluit ik mijn column ook in *Nove Latina*: *Mi debat iri, vale!* ■

Kurt Priem, pr.
Secretaris VWHLL

Lezers vragen

Wanneer gebruikt een bisschop een staf en wanneer niet?

De staf van de bisschop verwijst naar de staf waarmee een herder zijn kudde hoedt, nl. een lange staf met een krom einde om de schapen die afdwalen terug naar de kudde te trekken. Het is een van de pontificale eretekens, zoals de mijter, en betekent dat de drager ervan jurisdictie heeft over een deel van het volk van God. Hij kan bisschop zijn, of abt, of een prelaat met jurisdictie. De bisschop kan de toelating geven, binnen zijn jurisdictie, aan zijn hulpbisschop of aan een andere bisschop om de staf te gebruiken in bepaalde vieringen. Dat recht wordt altijd toegekend aan de bisschop die een vormsel of een wijding toedient. De staf wordt in de linkerhand gedragen met de kromming gekeerd naar de gelovigen.

De laatste uitgave van het *Cæremoniale Episcoporum* schaft het oudere gebruik af volgens het welke een bisschop buiten zijn jurisdictie de staf draagt met de kromming gekeerd naar zichzelf. De pontificale eretekens

worden enkel gebruikt in de plechtigere vieringen. Dat zijn onder meer de wijdingen (ook van kerken), vormsels, chrismamis en de zogenaamde pontificale viering waarin de bisschop de eucharistie celebreert omringd door het volk van God en de clerus, bijvoorbeeld in de kathedrale kerk. ■

Dr. Pierre François, pr.
Voorzitter VWHLL

Mededelingen

— Regelmatig komen de leden van de Vlaamse Werkgroep voor Latijnse Liturgie samen om de jaarlijkse studiedag te organiseren, de inhoud van het informatieblad *Vere Sanctus* te bepalen, nieuws en varia te bespreken, enz. Elk van de leden krijgt om beurt de opdracht een bepaald thema te verdiepen. In november 2021 gaf dhr. Peter Roelants een recensie over het boek van Nicolas Giampietro *Le cardinal Ferdinando Antonelli et les développements de la réforme liturgique de 1948 à 1970*, APOC - Le Forum, Versailles 2004.

Vere Sanctus: Colofon

De Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie (VWHLL), gesticht door Mgr.dr. Luc De Maere († 2011), ijvert voor een volwaardig gebruik van het Latijn in de postconciliaire liturgische praxis, naast de volkstaal.

Redactie: Lange Nieuwstraat 73A — 2000 Antwerpen (t.a.v. E.H. Pierre François)

Wetenschappelijk comité: Mgr.dr. J.F. Lescrauwaet M.S.C., hulpbisschop emeritus, Haarlem († 2013) — dr. J. van Reeth, Faculteit Vergelijkende Godsdienstwetenschappen, Antwerpen — E.H. dr. J.J. Silvestre, Pauselijke Universiteit van het H. Kruis, Rome,

Contactpersoon: Dr. P. François, pr., 0474 719 131 (vanuit België). +32 474 719 131 (vanuit het buitenland).

E-post: pf@romanliturgy.org, Webpagina VWHLL: <http://vwhll.romanliturgy.org>

Verantwoordelijke Uitgever: P. François (p/a van de redactie)

Periodiciteit: halfjaarlijks, in het voor- en in het najaar

Gewone Nieuwsbrief per post à minimum 5 € per jaar, E-brief via uw elektronisch adres à minimum 3 €. Beide versies zijn uiteraard identiek! Overschrijving IBAN: BE97 8900 2429 0649, BIC: VDSP BE91 met duidelijke vermelding van uw adres en 'Nieuwsbrief' resp. 'E-brief'.

U kan ook steeds een geschenkabbonnement voor iemand aangaan!

© 2021 Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie